
Всеукраїнський круглий стіл «Антропологічний та соціокультурний виміри глобалізованого світу»

27 березня 2013 р. у Києві в Національному авіаційному університеті відбувся Всеукраїнський Круглий стіл «Антропологічні та соціокультурні виміри глобалізованого світу». Обговорювався комплекс проблем, пов'язаних з філософсько-концептуальними засадами вивчення природи людини, актуальними проблемами антропології в новітній реальності глобалізованого світу; розглядалися екзистенційні вектори спрямованості сучасної людини та глобальні перспективи життя людства.

Організатори Круглого столу – Національний авіаційний університет, Центр досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України. У роботі Круглого столу прийняли участь 67 представників вітчизняних академічних та навчальних закладів.

Із привітальним словом звернувся доктор філософських наук, професор, директор Гуманітарного інституту НАУ А.Г. Гудманян, який зазначив актуальність запропонованих тем і висловив сподівання, що виступи учасників допоможуть досягнути багатогранні досягнення філософської науки з актуалізації антропологічних питань у сучасному глобалізованому світі.

Робота Круглого столу відбулася у трьох секціях.

На секції «Людиновимірність сучасних глобалізаційних процесів» ці процеси обговорювалися в гуманістичному та людиновимірному аспектах, акцентувалася увага на гуманістичних можливостях глобалізаційних змін, позитивних сторонах і кризових ситуаціях глобалізаційних перетворень, визначалося місце і роль людини в них. Були заслухані доповіді В.В. Ляха «Антропологічні виміри сучасного інформаційного суспільства», М.В. Попова «Долі культурного розвитку людини в сучасному світі», А.М. Фоменко «Дискурс гуманізму в постмодерну епоху», Є.Ф. Сластенка «Біологізаторські та соціологізаторські концепції особистості в глобалізованому світі», О.А. Матюхіної «Проблема самореалізації особистості в філософії неотоїзму на початку ХХІ ст.», Л.І. Мокляк «Естетичне як духовний вимір особистості у глобалізованому світі», С.М. Ягодзінського «Людина у просторі мереж глобалізованого соціуму». Вони були присвячені аналізу розвитку і втраг сучасної цивілізації та перспективам нового образу людини в ХХІ ст. У роботі секції взяли участь аспіранти та студенти

Національного авіаційного університету. Жваве обговорення викликала доповідь аспірантки кафедри філософії НАУ Я.І. Пономаренко «Особливості формування психокультури особистості у глобалізованому світі» та ін.

На секції «Особливості культурного буття у глобалізованому світі» виступили з доповідями доктори філософських наук І.В. Васильєва «Психосоматична проблема в антропологічних вимірах глобалізованого світу», І.Д. Загрійчук «Особистісне буття на межі національних культур у добу глобалізації», Л.Г. Дротянко «Масова культура та масова свідомість в умовах глобалізації». Зазначалася актуальність синтезу філософського й медичного підходів до розгляду психосоматичних захворювань, які в сучасному глобалізованому світі мають тенденцію до поширення, а психічний опір людей, навпаки, дедалі зменшується. Акцентувалася увага на тому, що формування світового співтовариства та політика полікультурності супроводжуються денационалізацією та нівеляцією культурних меж та їх конвергенцією, водночас спостерігається зворотній процес, спрямований на збереження етнічності та самобутності національних культур; впливи цих суперечливих тенденцій ведуть до маргіналізації та викликають загрозу втрати культурних засад і творчої діяльності. Підкреслювалося, що, попри прогресивний вплив науково-технічної революції, зміст масової культури не завжди відповідає продуктивним здобуткам світової культури. Ця регресивність знайшла відображення в масовій свідомості, що позначена модусами споживання, конформізму, інфантилізму тощо. Культура на сучасному етапі тяжіє до перетворення на систему символів і знаків, що тиражуються з небаченою раніше швидкістю та використовуються суб'єктами впливу як засоби маніпуляції масовою свідомістю.

При обговоренні доповідей учасники репрезентували власні думки щодо теми секції. Л.А. Ороховська проаналізувала глобалізований світ, спираючись на цивілізаційний конфлікт культур, політичних ідеологій та медійних технологій; І.Б. Остащук розкривав роль релігії в глобалізованому світі та її семіотичний вимір з точки зору лінгвокультурологічного аналізу; О.П. Антипова звернула увагу на людиновимірність штучної мови в умовах культури інформаційної доби, Н.В. Іщук проаналізувала споживацький стиль

життя та окреслила глобалізаційні тенденції; про соціально-структурну асиметрію та ідейні суперечності світового та вітчизняного суспільства часу глобалізації доповіла Т.Г. Шоріна; на філософсько-аксіологічні аспекти глобальних проєктів звернула увагу аспірантка кафедри філософії НАУ Г.М. Клешня.; О.В. Нечушкіна присвятила свій виступ дослідженню способу життя людини в контексті медикалізаційних процесів доби глобалізації; І.В. Литовченко прослідковувала трансформації інститутів соціалізації та пов'язані з ними соціальні проблеми українського суспільства; Л.С. Тупчієнко наголосив на діалектичному розумінні понять особистісного, національного та глобального у вирішенні соціально-політичних питань сучасності та на необхідності інтеграції комплексу наук. У колективній дискусії взяли участь запрошені студенти 2-го курсу Гуманітарного інституту НАУ – А. Волинець, І. Давиденко, І. Поломарчук.

На секції «Соціокультурні ресурси науки та вищої освіти у глобалізаційних трансформаціях» було заслухано доповіді професорів О.О. Базалюка «Сучасні тенденції розвитку вищої освіти за кордоном», В.І. Онопрієнка «Наука в глобалізаційних мережах», І.В. Чорноморденка «Проблемні питання сучасної освіти в Україні». В час роботи секції розглядалися проблеми стану науки та організації вищої освіти в Україні та в європейських країнах в умовах глобалізації. Учасники секції обговорювали головні засади формування комунікаційної компетентності студентів в освітньому процесі, було проаналізовано соціокультурний аспект наукових комунікацій та їх трансформацію в університетській освіті.

Серед активних учасників обговорень доповідей слід назвати викладача кафедри філософії та соціології Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця О.В. Романюк, яка зосередила увагу на проблемах якості гуманітарної освіти у глобалізованому світі. Виступ аспірантки Київського національного лінгвістичного університету Н.В. Шумейко був присвячений аналізу принципів удосконалення навчальних програм європейських ВНЗ в умовах глобалізації. Присутніх зацікавили та спонукали до обговорення виступи Н.М. Сухової «Уявне знання» для людини епохи глобалізації», О.В. Живаги «Розвиток і соціокультурний зміст біотехнологій у глобалізованому світі».

У дискусіях, що тривали в час роботи Круглого столу, взяли участь студенти НАУ з Інституту економіки та менеджменту, Інституту аеропортів, Інституту екологічної безпеки, Інституту комп'ютерних інформаційних технологій.

Підводячи підсумки Круглого столу, учасники висловили свої рекомендації та побажання. Зокрема, завідувач кафедри філософії Гуманітарного інституту НАУ Л.Г. Дротянко зазначила, що процес глобалізації є об'єктивною тенденцією розвитку людства, а одним з його сенсів є формування системи сучасної вищої освіти, яка ґрунтується на соціально-гуманітарних засадах, з актуалізацією людиновимірних аспектів.

Учасники «круглого столу» рекомендували врахувати результати виступів та дискусій у навчальному процесі та включити їх у навчальні та робочі навчальні програми гуманітарних дисциплін. Найкращі виступи було рекомендовано опублікувати у «Віснику Національного авіаційного університету. Філософія. Культурологія».

Т.А. Пода,
доцент Національного авіаційного університету